

แนวทางการประเมินโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสีเขียวที่ยั่งยืน (Green Office) และโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Environmental Education School for Sustainable Development: EESD) ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสำนักงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด โดยการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างรู้คุณค่า การจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดซื้อจัดจ้าง เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างการมีส่วนร่วม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของประเทศมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ รวมทั้งมุ่งหวังให้ทุกโรงเรียนในสังกัด สพฐ. มีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนทุกช่วงวัย ในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาและเติบโตในสังคมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวต่อธรรมชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง สถานการณ์ปัจจุบัน สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการศึกษา แต่การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนยังไม่ได้ปรากฏให้เห็นผลลัพธ์ด้านผู้เรียนมากนัก เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตขึ้นเป็น “พลเมือง” ที่ใช้ชีวิตอย่าง “พอเพียง” เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม “ยั่งยืน” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือในสถานศึกษา สามารถพัฒนาเป็นโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้สำเร็จ

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ได้พัฒนาเว็บไซต์ฐานข้อมูล EESD Academy เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ครอบคลุมเกี่ยวกับโครงการ การร่วมกิจกรรมประกวดแข่งขัน การอบรมเรียนรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และระบบการจัดการที่ทันสมัยที่ช่วยให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและผลลัพธ์ของโครงการด้านสิ่งแวดล้อมของ สพฐ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้เปิดระบบให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง ได้ทดลองเข้ามาใช้ระบบตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เพื่อลดภาระการรายงานผลการดำเนินงานในรูปแบบกระดาษหรือเอกสาร ลดภาระและความซ้ำซ้อนการรายงานผลของเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีการดำเนินงานในปัจจุบัน โดยเชิญหน่วยงานภาคีเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อม จากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (UNICEF Thailand) กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มาร่วมให้ข้อเสนอแนะในการบูรณาการเกณฑ์การประเมินด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงเรียน รวบรวมเป็นฐานข้อมูลการขับเคลื่อนโรงเรียนในมิติสิ่งแวดล้อมทั้งการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนเชิงนโยบาย การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของ สพฐ. โดยการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลในการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือส่งเสริมให้สถานศึกษา

พัฒนา...

พัฒนาโรงเรียนที่มีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ผู้ประเมินโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รอบที่ ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถประเมินเอกสาร หลักฐาน และร่องรอยการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยความเที่ยงตรง โปร่งใส และตรวจสอบได้

๒.๒ เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการวางแผนพัฒนาขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๓. ขอบเขตการประเมิน

เอกสารนี้ใช้สำหรับเป็นแนวทางการประเมินโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Environmental Education School for Sustainable Development: EESD) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ตามเอกสารคู่มือเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป็นการประเมินจากหลักฐาน เอกสาร ร่องรอยที่โรงเรียนได้อัพโหลด ในระบบฐานข้อมูลที่ สพฐ. พัฒนาขึ้น เว็บไซต์ <https://sc.eesd.in.th/> ซึ่งเป็นการประเมินรอบที่ ๑ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมิน ไม่มีการตรวจประเมินโดยการลงพื้นที่ และไม่มีการตรวจประเมินโดยให้โรงเรียนเป็นผู้นำเสนอผลงาน

๔. นิยามและคำจำกัดความ

๔.๑ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Standard Guide of Environmental Education School for Sustainable Development) หมายถึง มาตรฐานที่ใช้เป็นหลักเทียบเคียงและเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสิ่งแวดล้อมตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ที่มีการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบตามหลัก Whole School Approach โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีองค์ประกอบ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา และด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน จำนวน ๑๓ มาตรฐาน ๓๑ ตัวชี้วัด รายละเอียดในภาคผนวก

๔.๒ คณะกรรมการผู้ประเมิน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้และได้รับการแต่งตั้งโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ประเมินเอกสาร ร่องรอยหลักฐานจากการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ตามเกณฑ์การประเมินโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (EESD)

๔.๓ การตรวจประเมินในระบบ หมายถึง การดำเนินการประเมินจากร่องรอย หลักฐานที่โรงเรียนนำข้อมูลเข้าสู่ระบบที่สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ได้พัฒนาขึ้น โดยผู้ตรวจประเมินมีความเป็นกลาง เป็นอิสระ ปราศจากความลำเอียง ความขัดแย้ง หรือผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ ดำเนินการประเมินด้วยความมีจริยธรรม อยู่บนพื้นฐานของหลักฐานร่องรอยที่โรงเรียนได้ดำเนินการนำเข้าสู่ระบบ สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ เพื่อให้การประเมินมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม

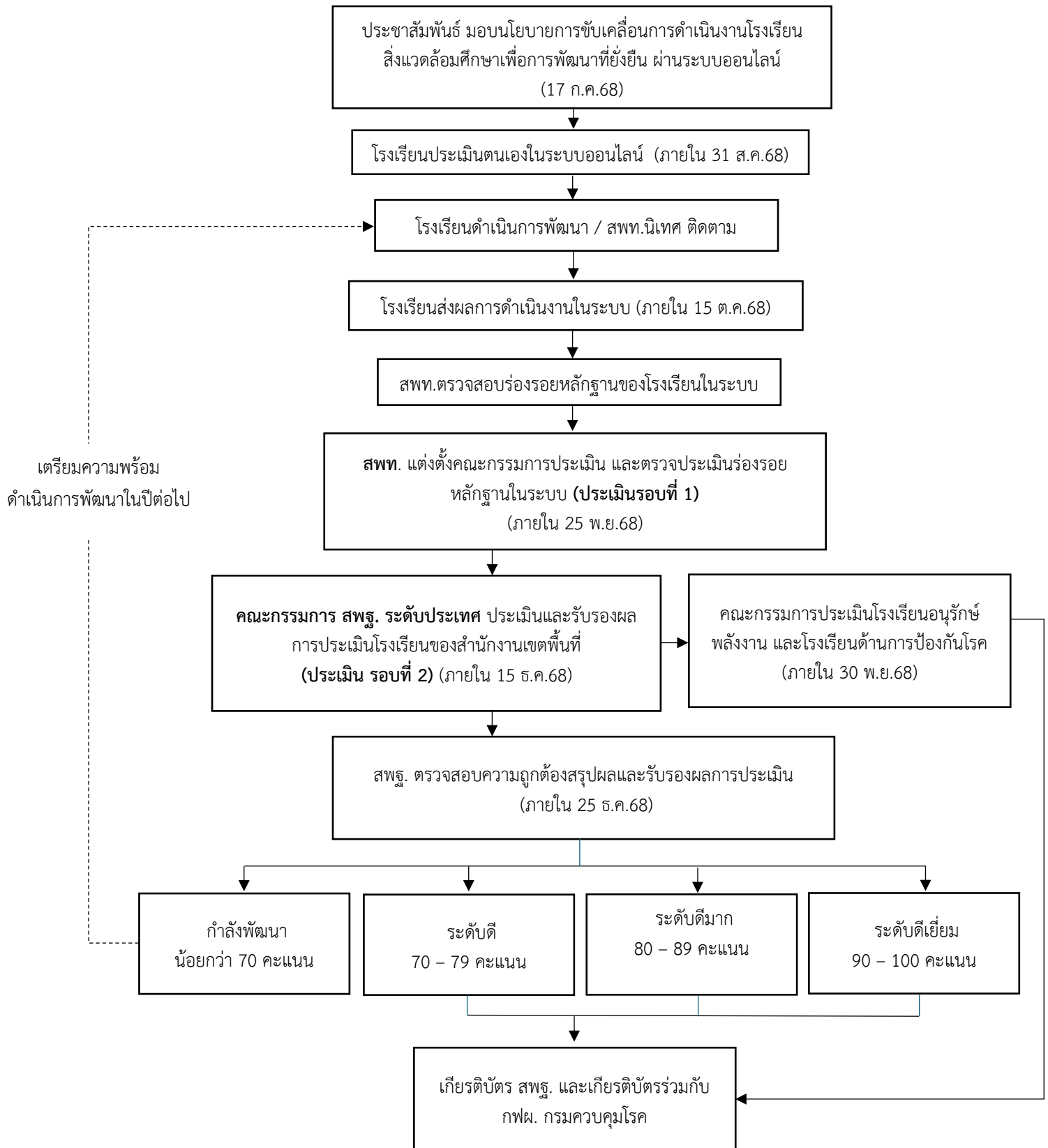
๕. การประเมินและรับรองโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Environmental Education School for Sustainable Development: EESD)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีการประเมินเพื่อรับรองโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๒ รอบ ได้แก่

๕.๑ รอบที่ ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประเมินโรงเรียนในสังกัดในระบบออนไลน์ ทางเว็บไซต์ <https://sc.eesd.in.th/>

๕.๒ รอบที่ ๒ ระดับประเมินประเทศ สพฐ. แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม วิทยากร แกนนำสิ่งแวดล้อมของ สพฐ. และผู้เกี่ยวข้อง เป็นผู้ประเมินในระบบออนไลน์ <https://sc.eesd.in.th/>

๖. แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๗. ขั้นตอนการประเมินรอบที่ ๑ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การประเมินโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รอบที่ ๑ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน
๒. การทบทวนเกณฑ์การประเมินและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๓. การดำเนินการประเมิน
๔. การรายงานผลการประเมิน

โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ดังนี้

๑) **การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินโรงเรียนฯ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการ และฝ่ายเลขานุการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน โดยมีคุณสมบัติของกรรมการ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ที่มีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนงานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา มีความรู้เข้าใจการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน และมีความเข้าใจเกณฑ์โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีศึกษานิเทศก์หรือผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นฝ่ายเลขานุการ

๒) **การทบทวนเกณฑ์การประเมินและเอกสารที่เกี่ยวข้อง** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อทบทวนเกณฑ์การประเมิน การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประเมิน การตรวจสอบร่องรอยหลักฐานของโรงเรียนในระบบ การลงคะแนน และการสรุปรับรองผลการประเมินของสำนักงานเขต โดยผู้ทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ สามารถใช้รหัสผู้ใช้และรหัสผ่านเดิม ที่เคยเข้าสู่ระบบในการจัดการการประเมินตนเองของโรงเรียนได้ หากไม่ทราบให้ติดต่อผู้ดูแลระบบเว็บไซต์ โดยจะมีปุ่มกดในหน้าเว็บไซต์

๓) การดำเนินการ...

๓) การดำเนินการประเมิน คณะกรรมการประเมินที่สำนักงานเขตพื้นที่แต่งตั้ง เข้าสู่ระบบในเว็บไซต์ <https://sc.eesd.in.th/> เพื่อตรวจสอบร่องรอยหลักฐานของโรงเรียนและพิจารณาจากหลักฐาน เอกสารที่มีอยู่ในระบบเท่านั้น และทำการลงคะแนนในระบบตามตัวชี้วัดแต่ละข้อ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔) การรายงานผลการประเมิน ภายหลังการเสร็จสิ้นการให้คะแนนในระบบ ให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการปรีนส์เอกสารรายงานผลการประเมินโรงเรียนทั้งหมด แล้วนำให้คณะกรรมการประเมินทุกคนลงลายมือชื่อเพื่อรับรองผล จากนั้นให้แนกเอกสารที่กรรมการลงลายมือชื่ออัปโหลดในระบบ เพื่อเป็นหลักฐานในการประเมิน

๘. เกณฑ์การตัดสินโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีองค์ประกอบ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา และด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน จำนวน ๑๓ มาตรฐาน ๓๑ ตัวชี้วัด ในแต่ละด้านมีค่าน้ำหนัก ๒๐ คะแนน รวมทั้งหมด ๑๐๐ คะแนน

ด้าน	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	คะแนน	ค่าน้ำหนัก คะแนน
ด้านที่ 1 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษา	2 มาตรฐาน 8 ตัวชี้วัด	20	20
ด้านที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา	4 มาตรฐาน 8 ตัวชี้วัด	20	20
ด้านที่ 3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	2 มาตรฐาน 4 ตัวชี้วัด	20	20
ด้านที่ 4 การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา	2 มาตรฐาน 4 ตัวชี้วัด	20	20
ด้านที่ 5 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	3 มาตรฐาน 7 ตัวชี้วัด	20	20
รวม	13 มาตรฐาน 31 ตัวชี้วัด	100	100

ระดับคุณภาพเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ดีเยี่ยม	90 - 100 คะแนน
ดีมาก	80 - 89 คะแนน
ดี	70 - 79 คะแนน

๙. การตัดสินและมอบรางวัล

๙.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะประกาศผลโรงเรียนที่ได้รับการรับรองตามระดับคุณภาพเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ ทั้งนี้ การประเมินเพื่อรับรองของคณะกรรมการ สพฐ. ระดับประเทศ ถือเป็นที่สุด

๙.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมอบเกียรติบัตรให้กับโรงเรียนที่มีผลอยู่ในระดับดี ดีมาก และดีเยี่ยม เท่านั้น โดยจะแจ้งให้โรงเรียนเข้าไปดาวน์โหลดเกียรติบัตรผ่านระบบออนไลน์

ภาคผนวก

QR Code Download คู่มือเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

